

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/50/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8212201383
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8212201383.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Mariána Hoffmanna, PhD. a JUDr. Eduarda Valenčina, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, zastúpená JUDr. Mgr. Drahoslav Magdziak, advokát so sídlom v Bardejove, Dlhý rad 16, proti žalovanému: D. E., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, zastúpený: JUDr. Jana Švantnerová, advokátka so sídlom v Bardejove, Starý blich 20, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva s prísl., o odvolaní žalobkyne a SR - Okresného súdu Bardejov proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 4C/30/2012-608 zo dňa 26.4.2023 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku I., II., III., IV., V., VI. a vo výroku VII. o náhrade trov konania strán sporu.

Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením po právoplatnosti konania.

Zrušuje rozsudok prvoinštančného súdu v časti výroku VII. o trovách konania štátu a v rozsahu zrušenia vracia vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd rozhodol takto:

I. Podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovaného k parcelám EKN č. 3 - zastavané plochy a nádvoría o výmere 584 m² a EKN č. 4 - záhrady o výmere 2978 m², zapísaných na liste vlastníctva č. XXX, k.ú. C. a k parcelám CKN č. 102 - zastavané plochy a nádvoría o výmere 163 m² a CKN č. 103 - zastavané plochy a nádvoría o výmere 196 m², zapísaných na Liste vlastníctva č. X, k.ú. C., ktoré zodpovedajú parcelám v k.ú. C. CKN č. 99 - 110 sa zrušuje.

II. Žalobkyni A. B., nar. XX.X.XXXX sa do výlučného vlastníctva prikazujú nehnuteľnosti v k.ú. C. podľa Geometrického plánu č. 01/2023 zo dňa 17.1.2023, úradne overenom Okresným úradom Bardejov- katastrálny odbor dňa 23.2.2023 pod č.: G1-120/2023 a to parcely:

- CKN č. 102 - zast. pl. o výmere 163 m²,
- CKN č. 100/1 - záhrada o výmere 113 m²,
- CKN č. 101/1 - zast. pl. o výmere 52 m²,
- CKN č. 104 - zast. pl. o výmere 47 m²,
- CKN č. 105 - zast. pl. o výmere 14 m²,
- CKN č. 110 - zast. pl. o výmere 129 m²,
- CKN č. 109/1 - záhrada o výmere 825 m²,
- CKN č. 106/13 - zast. pl. o výmere 618 m².

III. Žalovanému D. E., nar. XX.X.XXXX sa do výlučného vlastníctva prikazujú nehnuteľnosti v k.ú. C. podľa Geometrického plánu č. 01/2023 zo dňa 17.1.2023, úradne overenom Okresným úradom Bardejov- katastrálny odbor dňa 23.2.2023 pod č.: G1-120/2023 a to parcely :

- CKN č. 99 - záhrady o výmere 146 m²,
- CKN č. 103 - zast. pl. o výmere 196 m²,
- CKN č. 106/1 - zast. pl. o výmere 554 m²,
- CKN č. 107- zast. pl. o výmere 97 m²,
- CKN č. 108/1 - záhrada o výmere 903 m²,
- CKN č. 106/12-zast. pl. o výmere 64 m².

IV. Zriaďuje sa vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu peši a motorovými vozidlami cez parcelu číslo CKN č. 106/12, k.ú. C. vytvorenej podľa Geometrického plánu č. 01/2023 zo dňa 17.1.2023, úradne overenom Okresným úradom Bardejov- katastrálny odbor dňa 23.2.2023 pod č.: G1-120/2023 v prospech vlastníka parcely CKN č. 106/13, k.ú. C. vytvorenej podľa Geometrického plánu č. 01/2023 zo dňa 17.1.2023, úradne overenom Okresným úradom Bardejov - katastrálny odbor dňa 23.2.2023 pod č.: G1-120/2023.

V. Súčasťou tohto rozsudku je Geometrický plán č. 01/2023 zo dňa 17.1.2023, úradne overenom Okresným úradom Bardejov - katastrálny odbor dňa 23.2.2023 pod č.: G1-120/2023.

VI. V prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietajú.

VII. Stranám a štátu nepriznáva nárok na náhradu trov konania.

2. Prvoinštančný súd tak rozhodol o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného, pretože uvedené nehnuteľnosti sú v podielovom spoluvlastníctve strán sporu, vzťahy medzi stranami sporu, resp. ich právnymi predchodcami neboli dobré a zlé vzťahy pretrvávajú, preto je na mieste, aby v rámci vylúčenia zlých vzťahov, ako aj jednoznačného určenia vlastníctva, bolo podielové spoluvlastníctvo strán sporu zrušené.

3. Prvýkrát o veci rozhodol prvoinštančný súd rozsudkom Okresného súdu Bardejov č.k. 4C/40/2012-405 zo dňa 2.10.2019. Po podaní odvolania žalobkyňou bolo uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 19Co/19/20200-479 uvedené rozhodnutie zrušené, okrem výroku o zamietnutí žaloby a protinávrhu a v rozsahu zrušenia vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Prvoinštančný súd vo veci doplnil dokazovanie a opätovne, viazaný už aj právnym názorom odvolacieho súdu, o žalobe rozhodol.

Prvoinštančný súd vychádzal z ust. § 136 OZ, ďalej z ust. § 141 ods. 1 OZ a § 142 ods. 1, 3 OZ. Zistil, že pôvodný žalobca (právnym predchodca žalobkyne) a žalovaný boli podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, ktoré boli zapísané na LV č. X, k.ú. C., a to parcel EKN č. 102 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 163 m² a parcely CKN č. 103 – zastavaná plocha o výmere 196 m², pričom každý na týchto parcelách mal podiel 1. Na parcele CKN 102 sa nachádza stavba, súp. č. XX, ktorá patrí žalobkyňi. F. D. B. G. XXX sa nachádza stavba súp. č. XX, ktorá patrí žalovanému. Ide o rodinné domy patriace stranám sporu.

Prvoinštančný súd ďalej zistil, že strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, k.ú. C., a to parcely EKN č. 3 – zastavaná plocha o výmere 584 m² a EKN č. 4 – záhrady o výmere 2978 m². Každý žalobca a žalovaný tam majú podiel 1.

Pôvodne boli parcely CKN a EKN vedené ako parcely patriace do pôvodnej mpč. XX, ktorá bola zapísaná v zápisnici č. XX, k.ú. C..

V priebehu konania pôvodný žalobca zomrel, na základe dedičského konania Okresného súdu Bardejov sp. zn. 5D/2/2022 jeho právnym nástupcom sa stala žalobkyňa.

Už v minulosti rozsudkom Okresného súdu Bardejov pod sp. zn. 6C/520/80 bolo určené vlastnícke právo žalobcu k parcelám EN 3/6, 3/3, 4/2 podľa znaleckého posudku znalca H. I., overeného dňa 20.6.1983. Žaloba bola vo vzťahu k spoločnému dvoru, a to parcele č. 3/5 zamietnutá. Rozhodnutie súdu nebolo zapísané do katastra nehnuteľností z dôvodu, že výrok rozsudku prvoinštančného súdu nevychádzal z údajov KN. Uvedené potvrdil Okresný úrad Bardejov, odbor katastrálny a súdny znalec.

Prvoinštančný súd preto v danej veci zohľadnil závery tohto konania, avšak prihliadol na skutočnosť, že na listoch vlastníctva naďalej sú uvedení spoluvlastníci aj k parcelám, ktoré boli súčasťou prejednávania veci sp. zn. 6C/520/80.

Pri rozhodovaní o predmete konania v prejednávanej veci, evidovanej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 4C/30/2012 prvoinštančný súd zohľadnil aj okolnosti vyplývajúce z konania pod sp. zn. 6C/520/80. Strany sporu sa prakticky zhodli na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k všetkým spoločným nehnuteľnostiam, až na parcelu CKN 99 a na vstup žalobkyne na jej pozemky.

Zo spisu sp. zn. 6C/520/80 prvoinštančný súd zistil, že pôvodný žalobca sa v konaní domáhal určenia vlastníckeho práva, okrem parcely EN 3/4, ktorá teraz je parcela CKN č. 99. Už v konaní pod sp. zn. 6C/520/80 sa konštatovalo, že došlo k reálnemu rozdeleniu spoločných nehnuteľností zo zápisnice č. XX, k.ú. C., reálnym užívaním. Parcely označené v znaleckom posudku znalca I. z konania sp. zn. 6C/520/80, a to parcely EN 3/6, 3/7, 3/3, 3/8 a 4/2 užíval žalobca a jeho predchodcovia (B.). Parcely označené ako 3/2, 3/4 (teraz CKN 99), 3/5, 4/1 užíval žalovaný a jeho predchodcovia (E.). Plocha medzi domami bola spoločná.

Vo vzťahu k parcele EN 3/4 (teraz CKN 99) prvoinštančný súd zistil, že od zámien parciel medzi B. a E. približne od roku 1950 túto užíval žalovaný. Uvedený stav napokon doznal aj pôvodný žalobca, keď uviedol, že po odstránení maštale bola táto parcela ohradená plotom a nič im (B.) už tam nepatrilo. Po roku 1950 sa tam už zo strany B. nechodilo.

Pokiaľ sa týka parcely 3/9 medzi domami, táto nikdy nebola reálne rozdelená a slúžila ako prístupová cesta. Preto v konaní pod sp. zn. 6C/520/80 v tejto časti bola žaloba zamietnutá. Teda všetky spoločné pozemky, okrem prístupovej cesty, boli reálne podelené medzi žalobkyňu a žalovaného, tak sa aj reálne užívali. Prístupová cesta sa používala spoločne.

Prvoinštančný súd z týchto zistení vychádzal aj v prejednávanej veci, na rozhodnutie vo veci sp. zn. 6C/520/80 prihliadal, najmä pokiaľ sa týka určenia vlastníctva k pôvodnej parcele, ktorá aktuálne predstavuje CKN 99 žalovaným, na to, že na tejto parcele v tom čase existovala žumpa žalovaného, predtým hnojisko, chlieviky a podobne. Prihliadol aj na uznanie užívania tejto parcely žalovanými, ktoré uznanie vykonal pôvodný žalobca po roku 1950. Prihliadol aj na vytvorenie plota medzi parcelami, ktoré aktuálne sú označené ako CKN 99 a 100/1, ktorým plotom sa vlastne potvrdili hranice medzi pozemkami. Mal jednoznačne zistené spoločné užívanie pozemku medzi domami ako spoločne prístupovej cesty, ďalej prihliadol na to, že vlastníctvo stavieb na pozemkoch je vo výlučnom vlastníctve strán sporu, a vychádzal aj z aktuálneho geometrického plánu, ktorý vo veci dal vyhotoviť po tom, čo znalec J. K. potvrdil, že prístup z obecnej komunikácie, a to z parcely č. 159 na pozemky žalobkyne nie je možný v závislosti od veľkosti motorového vozidla. Dospel k záveru, že čiastočne, pre účely prístupovej cesty k pozemkom žalobkyne, je potrebné vytvoriť parcelu, po ktorej bude môcť žalobkyňa, resp. vlastník jej parciel, prechádzať nielen peši, ale motorovými vozidlami.

Takýmto spôsobom bol vyhotovený geometrický plán č. XX/XXXX znalcom K. L. – L., M. H. G. XX, N., úradne overený 23.2.2023 Okresným úradom Bardejov, katastrálnym odborom, v zmysle ktorého pôvodné parcely KNE č. 3 a 4 zanikajú, menia sa a rozdeľujú sa na samostatné parcely tak, aby bolo možné tieto parcely prikázať stranám sporu podľa veľkosti výmer pri zohľadnení stavby patriacej žalobkyne a žalovanému. Zároveň bolo zriadené na parcele č. 106/12, časti prístupovej cesty, predtým v podielovom spoluvlastníctve strán sporu, vecné bremeno v prospech vlastníka pozemkov, ktoré budú prikázané žalobkyne. Prvoinštančný súd k uvedenému dospel po tom, čo mal jednoznačne preukázané, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, sú deliteľné podľa výšky spoluvlastníckych podielov, čo nakoniec vychádza z predloženého geometrického plánu.

Prvoinštančný súd za sporné pri rozhodovaní považoval vysporiadanie parcely CKN č. 99 a vstup žalobkyne na parcely cez novovzniknutú parcelu č. 106/12 so zriadením vecného bremena.

Prvoinštančný súd k riešeniu tejto otázky, najmä pokiaľ sa týka parcely č. CKN č. 99, zohľadnil, že túto parcelu reálne užíva od reálnej deľby rodina E., od roku 1950, čo v konečnom dôsledku potvrdil aj sám právny predchodca žalobkyne, ktorý dokonca mal postaviť plot okolo tejto parcely tak, aby oddeľoval parcelu č. 99 od parciel, ktoré užíval právny predchodca žalobkyne. Táto parcela, predtým záhrada, neskôr hnojisko, čo prvoinštančný súd zistil na ohliadkach, má umiestnenú žumpu, ktorá patrí žalovanému, má umiestnené odpadové potrubia do žumpy z rodinného domu žalovaného. Na kraji tejto parcely stojí studňa ako zdroj pitnej vody pre žalovaného.

Preto prvoinštančný súd prikázal uvedenú parcelu napriek záujmu žalobkyne, ktorá by uvedenú parcelu používala na prechod k svojim pozemkom, do vlastníctva žalovaného.

Pokiaľ sa týka parcely CKN č. 106/12, ktorá bola vytvorená z pôvodnej KNE č. 3, prikázal túto parcelu do výlučného vlastníctva žalovaného, pretože je v susedstve s parcelou č. 99, na ktorej stojí studňa patriaca žalovanému. Aj na tejto ceste sa nachádzajú odpadové rúry z domu žalovaného, vedúce na parcelu č.

99 do žumpy, ďalej odvod vody z domu, vstup do kotolne z opačnej strany domu žalovaného. Žalovaný túto parcelu potrebuje na nerušené obhospodarovanie svojej nehnuteľnosti. Je v záujme strán sporu, aby používanie tejto parcely nebolo viazané na prípadný súhlas žalobkyne, ak by jej bola prikázaná, v prospech žalovaného.

Medzi stranami sporu sú podľa zistenia prvoinštančného súdu značné naštartené medziľudské vzťahy a žalobkyňa sa v mieste bydliska, teda v mieste, kde sa nachádzajú vyporiadované nehnuteľnosti, nezdržiava. Tým by sa sťažilo pravidelné užívanie nehnuteľností patriacich žalovanému, pokiaľ by k prístupu k svojim parcelám a k ich obhospodarovaniu vždy potreboval súhlas žalobkyne. Preto bolo namieste už aj s poukazom na priamy súvis na technické zariadenia uložené na parcele č. 99, aj parcelu č. 106/12, vytvorený geometrickým plánom, prikázať do výlučného vlastníctva žalovaného, s tým, aby po tejto parcele č. 106/12 bol zabezpečený vstup žalobkyne, resp. jej nástupcov ako vlastníkov nehnuteľností, na nehnuteľnosti patriace žalobkyňi z hlavnej cesty č. 159.

Na parcele ČKN č. 106/12 preto súd zriadil vecné bremeno. Vychádzal zo skutočnosti, že aj v súčasnej dobe po tejto parcele sa vchádza nielen do rodinného domu žalovaného, ale na spoločné pozemky, ktorých spoluvlastníčkou je aj žalobkyňa. Neexistuje žiaden relevantný rozumný dôvod a ani hospodársky dôvod zriaďovať vecné bremeno v prospech žalobkyne na parcele č. ČKN č. 99, kde nie je vybudovaná žiadna prístupová cesta, ani prístup z hlavnej obecnej cesty cez rigol, okolo tejto parcely je vybudované oplotené, od hlavnej cesty vo forme múrika. Prístup k domu žalobkyne cez parcelu č. 106/12 je reálny a reálne užívaný aj v súčasnej dobe. Nie je možné preto od strán sporu požadovať, aby si zabezpečila žalobkyňa prístup k vlastnej nehnuteľnosti cez parcelu č. 99. Po parcele č. 106/12 môžu jazdiť aj väčšie motorové vozidlá, čo potvrdil znalec J. K.. Tým, že žalovaný sa zdržiava v mieste svojho bydliska, zabezpečí priechodnosť vstupnej cesty napr. v zime odhrnutím snehu, vody a pod.

Prvoinštančný súd žalobu zamietol, pretože žalobkyňa ďalšie nároky, ktoré produkovala voči žalovanému neprekázala. Navyiac, pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva súd nie je viazaný návrhmi strán sporu a otázka vlastníckeho práva k tej či onej časti spoločných parciel bola vyriešená súdom zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva.

O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 257 CSP. Nepriznal náhradu trov konania stranám z dôvodu, že rozhodnutie vo veci je rozhodnutím v prospech strán sporu a na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti a ku konečnému rozdeleniu nehnuteľnosti majú záujem obe sporové strany. Preto je namieste, aby si trovy konania znášali samé.

Uvedené platí aj o trovách štátu.

5. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa. Žalobkyňa žiadala, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu v napadnutej časti zrušil, žalobkyňi prikázal do výlučného vlastníctva nehnuteľnosti podľa geometrického plánu, ktorý predložila spolu s odvolaním č. 34513396-53/2023 zo dňa 2.5.2023 a to parcelu č. 99/3 – záhrada o výmere 66 m² a žalovanému parcelu ČKN č. 99/1 – záhradu o výmere 44 m² a parcelu č. 99/4 – záhradu o výmere 45 m². Bola ochotná uhradiť žalovanému sumu 800 eur. Alternatívne žiadala zriaďiť vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu peši a motorovými vozidlami cez parcelu ČKN 99/3 – záhrada o výmere 66 m², vytvorenú podľa uvedeného geometrického plánu v prospech vlastníka parcely ČKN 103/13, vytvorenú geometrickým plánom č. 01/2023. Uplatnila si nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

V odvolaní uviedla, že prvoinštančný súd nereflektoval na argumentáciu žalobkyne a napriek jej snahe presvedčiť súd, že najvhodnejším riešením pre obe strany konania má byť vlastný vchod k svojim nehnuteľnostiam, nie spoločný vchod, prvoinštančný súd ponechal vchod na parcely strán sporu cez parcelu 106/12 spoločne tak, že parcela sa dostala do výlučného vlastníctva žalovaného a žalobkyňi bolo zriadené vecné bremeno. Tento spôsob nie je správny pre dlhoročné nezhody a zlé vzťahy medzi stranami konania a vybudovaný vchod na parcelu ČKN 99 z parcely ČKN 98.

Prvoinštančný súd nereflektoval miestne prírodné, polohové a stavebnotechnické pomery a na právo žalobkyne zriaďiť si samostatnú prístupovú cestu k svojmu domu a pozemkom. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že existencia spoločného vchodu cez parcelu ČKN č. 106/12 nespĺňa požiadavku zákona, a to najmä účelné využitie veci. Samostatný prechod cez parcelu ČKN 99 v prospech žalobkyne a jej právnych nástupcov viazne len na neochote a nevôli žalovaného, ktorý za žiadnu cenu nemieni prehodnotiť svoj názor, a to v kontexte toho, že v priebehu súdneho konania nedosiahol zbúranie sypanca žalobkyne. Nie je preto opodstatnené tvrdenie prvoinštančného súdu, že zriadenie prechodu cez parcelu žalovaného ČKN 99 je nerozumné a podobne. Práve naopak. Veď aj na parcele ČKN 106/12 sú vedené potrubia, odpadové rúry, odvod vody z domu žalovaného, blízkosť studne a aj vstup do kotolne žalovaného. A aj napriek tomu súd zriadil na tejto parcele v prospech žalobkyne vecné

bremeno. Zriadenie vecného bremena na parcele CKN č. 99 odmietol. Prvoinštančný súd dal vyhotoviť jednostranný geometrický plán č. 1/2023 podľa požiadaviek žalovaného. Preto žalobkyňa k odvolaniu predkladá geometrický plán zo dňa 2.5.2023, overený dňa 19.5.2023 č. 34513396-53/2023 na zriadenie samostatného vchodu zakreslený tak, že vchod žalobkyne cez pozemok žalobcu by bol vyčleneným pozemkom v tomto geometrickom pláne č. 99/3. Žalobkyňa navrhla na vyrovnanie podielu žalovaného náhradu vo výške 800 eur, čo predstavuje 14 eur za m² x 57 m². Tú istú sumu je ochotná vyplatiť žalobkyňa žalovanému v prípade zriadenia jednorazového vecného bremena.

Prvoinštančný súd si nevšimol, že znalec J. K. konštatoval, že miestna komunikácia, a to parcela CKN 98 bola rozšírená z pôvodných 3,4 metra o panely, ktoré sú umiestnené nad rigolom o celkovej veľkosti šírky 1,75 m a dĺžky 5 m. Tieto panely sú pokryté jemnou asfaltovou vrstvou.

Cez parcelu CKN 99 vedie prístupová cesta cez existujúci rigol z obecnej hlavnej cesty. Cesta cez parcelu CKN 99 ako prístupová cesta k pozemkom žalobkyne priamo nadväzuje na obecnú cestu a cez vyčlenenú parcelu 99/3 vedie len odpadová rúra žalovaného do žumpy, čo je oproti porovnaniu s vecným bremenom k parcele CKN č. 106/12 neporovnateľne efektívnejšie. Tým by sa osamostatnil vstup na vlastné pozemky každej zo strán sporu a navyše by odpadla požiadavka na žalovaného udržiavať prístupovú cestu a zabezpečovať jej priechodnosť. Tak by sa docielilo nerušené užívanie nehnuteľnosti. Parcela CKN 99 v minulosti, keďže bola v podielovom spoluvlastníctve, sa využívala na prechod s tým, že niet dôvodu, aby celá parcela bola prikázaná do výlučného vlastníctva žalovaného bez toho, aby tento prechod bol užívaný peši alebo motorovými vozidlami aj naďalej.

Žalobkyňa v odvolacom konaní k odvolaniu pripojila geometrický plán č. 34513396-53/2023 geodeta K. O. – L. O., D. XXXX/XX, N., na oddelenie parciel a určenie k pozemkom CKN 99/1, 99/3 a 99/4. Geometrický plán bol overený 19.5.2023 Okresným úradom v Bardejove.

6. K odvolaniu žalobkyne zaujal písomné stanovisko žalovaný. Žalovaný navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. V odvolaní žalobkyňa uvádza len tie skutočnosti, na ktoré poukazovala aj v konaní pred súdom prvej inštancie a týmito argumentami sa zaoberal súd prvej inštancie počas konania. Odvolanie je nedôvodné. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania.

7. Voči tomuto rozsudku podala odvolanie, a to vo vzťahu k náhrade trov konania štátu, SR - Okresný súd Bardejov, zastúpený predsedom súdu. Súd v odvolaní navrhol výrok rozsudku prvoinštančného súdu vo vzťahu k trovám štátu zmeniť tak, že štátu bude voči stranám alebo niektorej z nich priznaný nárok na náhradu trov konania. Eventuálne navrhli, aby tento výrok bol zrušený a vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Rozhodnutie prvoinštančného súdu je nesprávne. Z obsahu rozsudku prvoinštančného súdu nemožno zistiť dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré súd aplikoval pri rozhodovaní o trovách štátu. Znalcovi v tejto veci boli priznané odmeny a náhrady, ktoré mu boli vyplatené z rozpočtových prostriedkov štátu v rozsahu súm 337,88 eur a 56,88 eur, ktoré musí niektorá zo sporových strán, alebo obe, znášať. Z odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu však nie je jasné, ako súd vo veci uvažoval a rozhodol. Nedostatočne odôvodnené rozhodnutie o trovách štátu predstavuje porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

8. K uvedenému odvolaniu zaujala žalobkyňa písomné stanovisko a uviedla, že odvolanie považuje za podanie neoprávnenou osobou. Odvolanie môže podať strana, v neprospech ktorej bolo vo veci rozhodnuté. Stranami sporu sú žalobca a žalovaný. V danom prípade nebolo v podanom odvolaní preukázané, aby boli splnené zákonné podmienky na podanie odvolania zo strany predsedníčky súdu. Odvolanie je nedôvodné a nepreskúmateľné. Navyše, bolo podané oneskorene. Žiadala, aby odvolanie bolo odmietnuté.

9. Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP preskúmal napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa zásad uvedených v § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a zistil, že čiastočne je rozhodnutie prvoinštančného súdu v rozsahu odvolania podaného žalobkyňou správne a čiastočne v rozsahu podania odvolania SR - Okresným súdom v Bardejove, dôvodné.

10. V prvom rade je potrebné uviesť, že v prejednávanej veci na návrh strán sporu súd nariadil znalecké dokazovanie, ktoré čiastočne hradil pri vyúčtovaní znaleckej odmeny z rozpočtových prostriedkov prvoinštančného súdu. Ide o štátne finančné prostriedky, ktorých správcou je Okresný súd Bardejov. Preto v prípade, pokiaľ sa rozhoduje o rozpočtových prostriedkoch Okresného súdu Bardejov, je pre účely konania o týchto financiách účastný aj Okresný súd Bardejov ako správca týchto finančných

prostriedkov. Preto, pokiaľ štát, v mene ktorého koná Okresný súd Bardejov, nesúhlasil s rozhodnutím prvoinštančného súdu o náhrade týchto rozpočtových prostriedkov, má v rozsahu konania o tomto nároku postavenie strany sporu, ktorej sú priznané všetky procesné práva a povinnosti týkajúce sa štátnych finančných prostriedkov použitých v prejednávanej veci.

Preto námietka žalobkyne, že štát nemôže podať opravný prostriedok v prejednávanej veci, pretože je neoprávnenou osobou, nie je dôvodná.

Podľa Civilného sporového poriadku, o trovách štátu je vždy potrebné rozhodnúť a vždy platí zásada, podľa ktorej tieto trovy znáša tá sporová strana, ktorá bola v spore neúspešnou.

Prvoinštančný súd pri rozhodovaní o trovách štátu poukázal len na odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu týkajúce sa aplikácie ust. § 255 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 257 CSP medzi stranami sporu. Bližšie sa však v odôvodnení nezaoberal ani výškou trov štátu, ani úvahou, podľa ktorej dospel k záveru, že dôvody rozhodnutia o trovách konania medzi stranami sporu platia aj o trovách štátu. Úlohou prvoinštančného súdu je, aby bolo každé rozhodnutie odôvodnené tak, aby bola daná odpoveď na základné a podstatné námietky strán sporu, resp. aby rozhodnutie bolo preskúmateľné v odvolacom procese. Na to, aby každé rozhodnutie bolo jasne, stručne odôvodnené, dbá nielen súdna prax ESLP, Ústavného súdu a Najvyššieho súdu SR, ale aj odvolacieho súdu.

Z rozhodnutia prvoinštančného súdu však nie je zjavné, ako sa súd s trovami konania vysporiadal, kedy a za akých okolností k týmto trovám štátu došlo a či za tieto trovy zodpovedajú strany sporu, prípadne, ak nezodpovedajú a štátu sa náhrada trov konania neprizná tak, ako v tejto veci urobil prvoinštančný súd, je dôležité svoje rozhodnutie náležite argumentačne odôvodniť.

Keďže rozhodnutie prvoinštančného súdu nie je odôvodnené a závery prvoinštančného súdu nie sú preskúmateľné v inštančnom procese, došlo k porušeniu práva štátu, zastúpeného Okresným súdom Bardejov, na spravodlivý súdny proces, keď v tomto rozsahu rozhodnutie prvoinštančného súdu je nepreskúmateľné.

Preto odvolací súd v tomto rozsahu rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku o trovách štátu podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Bude úlohou prvoinštančného súdu sa opätovne zaoberať trovami štátu, ktoré v prejednávanej veci vznikli, toto rozhodnutie náležite odôvodniť a vyhodnotiť zodpovednosť subjekt za vzniknuté trovy.

11. Ďalej odvolací súd skúmal odvolacie námietky žalobkyne vo veci samej a zistil, že tieto odvolacie námietky nie sú dôvodné.

Predmetom konania je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva strán sporu k nehnuteľnostiam. Základný problém pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva strán sporu bolo posúdenie, akým spôsobom sa pri reálnej delbe nehnuteľností žalobkyňa dostane peši alebo motorovými vozidlami k svojmu rodinnému domu a k svojim nehnuteľnostiam. V priebehu konania bolo vykonané dokazovanie, v zmysle ktorého v poslednej verzii znaleckého posudku, a to geometrického plánu Juraja Gregu č. 1/2023 bolo navrhnuté, aby príjazd a príchod k svojim pozemkom mala žalobkyňa po doteraz existujúcej spoločnej prístupovej ceste, vyznačenej v tomto geometrickom pláne ako parcela č. 106/12, ktorá bude prikázaná do výlučného vlastníctva žalovaného s tým, že žalobkyňa, resp. vlastníkom nehnuteľností, ktoré v súčasnej dobe vlastní žalobkyňa, sa umožní formou vecného bremena v ich prospech prechod k týmto pozemkom. Žalobkyňa s týmto riešením nesúhlasila a trvala buď na prikázaní časti parcely č. 99, ktorá má vlastnícky patriť žalovanému pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, alebo zriadením vecného bremena na tejto parcele.

12. Dôležité bolo, aby sa peši či motorovými vozidlami bolo možné dostať k pozemkom žalobkyne z miestnej komunikácie, označenej ako parcela CKN č. 159, pretože, ako to uviedol znalec J. K., z inej miestnej komunikácie označenej ako parcela č. 98 veľkými mechanizmami nie je možné zabezpečiť prístup k parcelám žalobkyne.

Geometrický plán bol súdu predložený 6.3.2023 znalcom z odboru geodézia K. L.. Tento geometrický plán bol doručovaný stranám sporu, žalobkyňa prostredníctvom jej právneho zástupcu, dňa 14.3.2023. Na pojednávaní dňa 27.3.2023 strany sporu sa k uvedenému posudku, resp. geometrickému plánu vyjadrovali, zaujímali svoje stanoviská, najmä k spôsobu používania parcely č. 99 a spoločného prechodu vyznačeného na parcele č. 106/12. Je pravdou, že žalobkyňa s týmito závermi nesúhlasila, avšak v priebehu konania nenavrhol vykonanie žiadnych dôkazov na podporu svojich tvrdení a v záverečnej reči právny zástupca žalobkyne uviedol, že návrhy na doplnenie dokazovania nemá. Až v odvolacom konaní, po podaní odvolania žalobkyňou voči rozsudku, kde prvoinštančný súd vychádzal z vykonaných dôkazov, najmä z geometrického plánu č. 1/2023, žalobkyňa k odvolaniu pripojila vlastný geometrický plán, ktorý si dala vyhotoviť na oddelenie parciel pôvodnej parcely 99 z geometrického

plánu 1/2023 znalca K. L.. Žiadala toto oddelenie parciel zobrať do úvahy a len toto riešenie považovala za správne, a to buď prikázaním dielu 2 z pôvodnej parcely 99 do jej výlučného vlastníctva, alebo zriadiť žalobkyňi vecné bremeno s právom prechodu.

13. Prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky (§ 149 CSP).

Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa po tom, čo jej bol doručený geometrický plán č. 1/2023, mala časový priestor do skončenia pojednávania dňa 27.3.2023, a to konkrétne do vyhlásenia uznesenia prvoinštančného súdu o ukončení dokazovania, dostatok časového priestoru na to, aby svoj nesúhlas s geometrickým plánom č. 1/2023 a so skutkovými zisteniami na základe tohto geometrického plánu, prostriedkami procesného útoku, ktoré spočívajú nielen v skutkových tvrdeniach, ako to bolo vykonané na tomto pojednávaní, ale aj v navrhnutí dôkazov na podporu svojich skutkových tvrdení, uplatnila a navrhla dôkazy dôležité pre rozhodnutie o veci.

Naopak, žalobkyňa na tomto pojednávaní po dokazovaní prvoinštančným súdom, ktoré vychádzalo najmä z geometrického plánu č. 1/2023, nemala návrhy na doplnenie dokazovania. Preto žalobkyňa tým, že neuplatnila ďalšie prostriedky svojho procesného útoku a nenavrhla vykonať ďalšie dôkazy na podporu svojich tvrdení, svoj procesný útok ukončením dokazovania v prejednávanej veci vyčerpala.

Preto odvolací súd posúdil pripojený geometrický plán žalobkyňou k odvolaniu č. 34513396-53/2023 ako novotu v odvolacom konaní, na ktorú nie je možné zo strany odvolacieho súdu už prihliadať, pretože nespĺňa podmienky novoty vyplývajúcej z ust. § 366 CSP, podľa ktorého prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutia vo veci, alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Preto uvedený dôkaz je pre účely odvolacieho konania, zmeny skutkových okolností a hodnotenia tohto dôkazu v prospech žalobkyne diskvalifikovaný.

14. Predmetom celého konania je konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva strán sporu k presne označeným parcelám. Cieľom je vysporiadať podiely každého z podielových spoluvlastníkov, teda žalobkyne a žalovaného. Podľa ust. § 142 Občianskeho zákonníka nikto nemôže byť nútený, aby v spoluvlastníctve zotrval, okrem prípadov uvedených v zákone (§ 142 ods. 2 OZ).

V prejednávanej veci však neboli zistené dôvody hodné osobitného zreteľa pre nezrušenie a nevyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Strany sporu tieto dôvody netvrdili.

V priebehu konania ďalej nebolo zistené, že by strany sporu medzičasom uzatvorili dohodu o zrušení vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vzhľadom na dlhotrvajúci spor a hlavne narušené medziľudské vzťahy je v danom prípade možné len súdnou cestou.

15. Súd pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva vychádzal presne z postupu, ktorý je uvedený v ust. § 142 ods. 1 OZ s použitím ust. § 142 ods. 3 OZ.

Prvoinštančný súd v tomto ohľade svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil a z jeho rozhodnutia je dostatočne zrejmé, že nehnuteľnosť je možné reálne rozdeliť podľa výšky spoluvlastníckych podielov, čo nakoniec bolo prezentované aj v geometrickom pláne 1/2023 znalca K. L.. Reálnou deľbou chcela pôvodne v žalobe rozdeliť podielové spoluvlastníctvo žalobkyňa, resp. jej právny predchodca. Z procesného hľadiska je potrebné však uviesť, že návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je návrhové konanie, avšak súd je viazaný len tým, že žalobca chce zrušiť podielové spoluvlastníctvo. Súd nie je viazaný návrhom na spôsob zrušenia, rozdelenia, spoluvlastníctva.

16. Preto aj pre prípad odvolacieho konania, pokiaľ strana sporu nie je spokojná s nejakou časťou súdneho rozhodnutia, a to buď prikázaním, náhradou alebo spôsobom rozdelenia, vždy je povinnosťou odvolacieho súdu preskúmať celé prvoinštančné rozhodnutie bez ohľadu na rozsah odvolania.

17. Odvolací súd opätovne preskúmal rozhodnutie prvoinštančného súdu a dospel k záveru, že postup prvoinštančného súdu pri zrušení podielového spoluvlastníctva a pri výbere alternatívy vyporiadania

reálnou deľbou je správny. Túto okolnosť v priebehu konania nenamietali strany sporu. Jedinou odvolacou námietkou žalobkyne bola okolnosť, že žalobkyňa nesúhlasila s tým, aby na svoje novovzniknuté reálne rozdelené pozemky mala prístup cez pozemok žalovaného, kde jej cez parcelu č. 106/13 bude zriadené vecné bremeno. Úmysel žalobkyne bol, aby každá sporová strana pri reálnej deľbe mala svoj prístup k svojej nehnuteľnosti samostatnou prístupovou cestou. Za najvhodnejší spôsob považovala žalobkyňa prístup cez parcelu č. 99, kde tvrdila, že prístup cez túto parcelu bude z obecnej cesty č. 159 bez problémov.

18. Prvoinštančný súd sa okolnosťami prístupu žalobkyne na svoje pozemky vzniknuté zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva dostatočným spôsobom a presvedčivo zaoberal. Uviedol, že parcela č. 99 bola od čias vykonania zámenných zmlúv medzi rodinou B. a E. (1950) výlučne užívaná rodinou E., kde si rodina E. zriadila nielen studňu, žumpu, ale táto parcela bola ešte rodinou B. oplotená, aby bol oddelená od ostatných parciel. Dokonca je oddelená aj betónovým múrikom od obecnej cesty č. 159. Pokiaľ sa aj v minulosti tak, ako to tvrdila žalobkyňa, ešte pred touto deľbou, resp. dohodou v roku 1950 užívala táto parcela ako prístupová cesta k spoločným nehnuteľnostiam, v súčasnej dobe, od roku 1950 táto parcela je využívaná výlučne rodinou žalovaných na účely zriadenia technických zariadení súvisiacich s užívaním ich rodinného domu. Samostatným vyčlenením tejto parcely do vlastníctva žalobkyne pri reálnej deľbe spoločných pozemkov (alebo čo i len časti) by došlo k situácii, že technické zariadenia súvisiace s užívaním domu žalovaného by sa nachádzali na pozemku žalobkyne, kde opäť by bolo potrebné túto situáciu riešiť postupom podľa § 142 ods. 3 OZ a nedošlo by k eliminácii kontaktov medzi stranami sporu a k pokojnému užívaniu rodinného domu žalovaného. Naopak, používaním parcely č. 99 tak, ako to má v úmysle žalobkyňa, na účely prechodu z hlavnej obecnej cesty, by mohlo mať vplyv na stav technických zariadení a na ich prípadné poškodenie alebo zničenie a opätovne vznik ďalších negatívnych medziľudských vzťahov medzi stranami sporu.

Samotná okolnosť presunu týchto technických zariadení na inú parcelu žalovaným, a ani odstránenie betónového múrika od hlavnej obecnej cesty (CKN č. 159) by v konečnom dôsledku nebolo hospodárne a ani účelné už aj s poukazom na to, že žalobkyňa v rodinnom dome, ktorý stojí na parcelách, ktoré jej boli prikázané pri vyporiadaní tohto podielového spoluvlastníctva, nebýva, trvale neužíva. Preto nový prístup k jej nehnuteľnostiam s vysokými nákladmi na jeho zriadenie (zbúranie múrika, prekládku studne, žumpy) nie je účelný.

Správne postupoval prvoinštančný súd, keď považoval prístup obidvoch strán sporu k novovzniknutým nehnuteľnostiam prikázaným jednej aj druhej sporovej strane pri reálnej deľbe podielového spoluvlastníctva za účelný cez parc. č. 106/12. Zriadil vecné bremeno v prospech vlastníka pozemku č. 106/13, teda novovzniknutého pozemku z pôvodne existujúcich parciel prikázanej žalobkyne k parcele č. 106/12, ktorú prikázal žalovanému, ktorá priamo susedí nielen s vyporiadavanou nehnuteľnosťou, ale aj s rodinným domom postaveným na parcele č. 103 a takisto aj s parcelou č. 99.

Doposiaľ, pred zrušením podielového spoluvlastníctva strán sporu reálne po novovzniknutej parcele č. 106/12 sa realizuje spoločný vstup sporových strán k nehnuteľnostiam, pričom nič nebráni tomu, aby po tejto parcele č. 106/12 o výmere 64 m² bol povolený vecným bremenom žalobkyne prejazd peši a motorovými vozidlami na jej novovzniknutú parcelu. Je účelné a bez ďalších finančných nákladov, prípadne bez hroziacich škôd, aby ostal v tejto nepatrnej časti podielového spoluvlastníctva nárok žalovanej podľa § 142 ods. 3 OZ na vecné bremeno k parcele č. 106/12, ktorý reálne existuje a netreba na jeho vybudovanie žiadne ďalšie finančné prostriedky. Nakoniec samotná okolnosť tak, ako už bolo vyššie uvedené, že žalobkyňa v rodinnom dome, ktorý jej patrí, reálne trvale nebýva, umožňuje žalovanému účelne využívať nielen parcelu č. 99, ale aj prikázanú parcelu č. 106/12, ktorá bude v čase návštev žalovanej (a aj v prípade budúcnosti, pokiaľ sa rozhodne v rodinnom dome bývať), slúžiť ako prístupová cesta k jej novovzniknutej parcele č. 106/13.

To, že na tejto parcele má žalovaný zriadené rúry do žumpy, prípadne rúry s vodou a aj s ohľadom na v súčasnej dobe frekvenciu užívania žalovaným a užívaní prístupovej cesty žalobkyňou, nič nebráni tomu, aby táto parcela naďalej svojmu účelu slúžila.

19. Preto odvolací súd postup prvoinštančného súdu spolu so spôsobom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva tak, ako to urobil v napadnutom rozsudku, vrátane prikázania parcely č. 99 a 106/12 žalovanému a zriadenia vecného bremena práva prechodu peši a motorovými vozidlami cez parcelu č. 106/12 považoval za správny. Preto rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 387 ods. 1, 2 ako vecne správny potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému v odvolacom konaní priznal voči žalobkyni, ktorá v odvolacom konaní úspešnou stranou nebola, nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady podľa § 262 ods. 1, 2 CSP bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím prvoinštančným súdom.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

17CoP/17/2016

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).